

ระบบการให้บริการแก่ประชาชนเทศบาล

บทนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อที่จะพรรณนาให้เห็นถึงลักษณะ และ กระบวนการให้บริการแก่ประชาชนของเทศบาลโดยทั่วไป อันจะทำให้เป็นพื้นฐานในการทำความเข้าใจ ความเป็นธรรมในการให้บริการต่อไป โดยองค์ประกอบสำคัญของบทนี้ ประกอบไปด้วย ลักษณะการปกครองท้องถิ่นรูปเทศบาลกับหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะซึ่งจะแสดงให้เห็นถึงลักษณะโดยทั่วไปของเทศบาล และขอบเขตหน้าที่ต่างๆที่ เทศบาลสามารถจัดหาเพื่อให้บริการแก่ประชาชน ต่อมาก็จะเป็นการวิเคราะห์ถึง ระบบการจัดการมลพิษของเทศบาล ซึ่งได้ใช้ทฤษฎีระบบในการวิเคราะห์ระบบการให้บริการแก่ประชาชน ขณะเดียวกันยังได้มีการพิจารณาเกี่ยวกับอิทธิพลของคณะผู้บริหาร และ สมาชิกสภาเทศบาล ที่มาจากฝ่ายการเมือง และ บทบาทของข้าราชการประจำที่มีต่อระบบการให้บริการแก่ประชาชนของเทศบาล ขณะที่ในส่วนสุดท้าย จะเป็นการพิจารณาความเลื่อมล้ำของระดับทรัพยากร และ ความสามารถในการให้บริการในเบื้องต้น ก่อนที่จะได้รับการวิเคราะห์อย่างลึกซึ้งในบทต่อไป

4.1 การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปเทศบาลกับการให้บริการสาธารณะ

เทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง โดยได้รับการจัดตั้งขึ้นครั้งแรกตาม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2476 โดยมีความมุ่งหวังที่จะยกฐานะตำบลต่างๆทั่วประเทศในขณะนั้น ขึ้นเป็นเทศบาล โดยไม่มีการจัดตั้งการปกครองท้องถิ่นรูปอื่นใดอีก แต่ต่อมาปรากฏว่าไม่สามารถดำเนินการได้สำเร็จเท่าที่ควร เนื่องจากฐานะของตำบลมีความแตกต่างกัน อีกทั้งราษฎรส่วนใหญ่ ยังคงขาดความรู้ความเข้าใจในการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบดังกล่าว ผลทำให้รัฐบาลจึงให้มีการตั้งสุขาภิบาลต่อไป ขณะเดียวกัน ก็ได้มีการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับเทศบาลมาโดยตลอด จนทำให้ได้พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2523 เป็นฉบับสุดท้าย

สำหรับการจัดตั้งเทศบาล มีเหตุผลสำคัญก็เพื่อ เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถปกครองตนเอง ในลักษณะที่มีการกระจายอำนาจมากกว่าการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบอื่นใดโดยลักษณะการบริหาร ก็มีลักษณะคล้ายคลึงกับรูปแบบการปกครองประเทศ และ ถือว่าประชาชนมีโอกาสดำเนินการปกครองตนเองอย่างแท้จริง และสำหรับการจัดตั้ง และ เปลี่ยนแปลงเขต หรือยุบเลิกต้องกระทำเป็น พระราชกฤษฎีกา และมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยบทบัญญัติของกฎหมายได้มีกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาจัดตั้งหน่วยท้องถิ่นใดขึ้นเป็นเทศบาลไว้ 3 ประการ ดังนี้คือ

- 4.1 จำนวนและความหนาแน่นของประชากรในท้องถิ่นนั้น
- 4.2 ความเจริญทางเศรษฐกิจ โดยพิจารณาจากการจัดเก็บรายได้ตามที่กฎหมายกำหนด และงบประมาณรายจ่ายในการดำเนินกิจการของท้องถิ่น
- 4.3 ความสำคัญทางการเมืองของท้องถิ่นโดยพิจารณาถึงศักยภาพของท้องถิ่น จากหลักเกณฑ์ดังกล่าวทำให้สามารถแบ่งเทศบาล ออกได้เป็น 3 ประเภท ดังนี้ คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนครโดยสามารถสรุปหลักเกณฑ์และประเภทเทศบาล ได้ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5
ประเภทเทศบาลและหลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง

ประเภทเทศบาล	หลักเกณฑ์ในการจัดตั้ง
1. เทศบาลตำบล	<ul style="list-style-type: none"> - มีรายได้จริงตั้งแต่ 1.5 ล้านบาทขึ้นไปต่ออำมาตยาธิการแก้ไขใหม่ว่าต้องเกิน 5 ล้านบาทขึ้นไป - มีจำนวนประชากรตั้งแต่ 7,000 คนขึ้นไป - ความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 1,500 คน/ตร.กม. - ได้รับความเห็นชอบจากราชฎรในท้องถิ่น
2. เทศบาลเมือง	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นท้องถิ่นที่เป็นที่ตั้งของศาลากลางจังหวัด - มีจำนวนประชากรตั้งแต่ 10,000 คนขึ้นไป - มีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 3,000 คน/ตร.กม. - มีรายได้พอสมควรที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้
3. เทศบาลนคร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นท้องถิ่นที่มีราษฎรตั้งแต่ 50,000 คนขึ้นไป - มีความหนาแน่นของประชากรตั้งแต่ 3,000 คน/ตร.กม. - มีรายได้พอสมควรที่จะปฏิบัติหน้าที่ได้

ที่มา: สรุปโดยผู้เขียน

สำหรับรูปแบบการบริหารเทศบาลตามกฎหมายปัจจุบัน มีเพียงรูปแบบเดียว คือรูปแบบสภาและคณะเทศมนตรี ซึ่งประกอบไปด้วย

1.สภาเทศบาล ประกอบด้วย สมาชิกสภาเทศบาลที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน มีวาระดำรงตำแหน่ง 5 ปี โดยจำนวนสมาชิกสภาจะมากน้อยแตกต่างกันไปตามประเภทเทศบาล สำหรับสภามunicipality นั้น จะมีประธานและรองประธานสภาฯตำแหน่งละ 1 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 1 ปี โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้แต่งตั้งจากสมาชิกสภาด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล

2.คณะเทศมนตรี ประกอบด้วย นายกเทศมนตรี 1 คน และมีเทศมนตรีอีกในคณะฯ โดยจำนวนจะมีความแตกต่างกันไป กล่าวคือ เทศบาลตำบล มีเทศมนตรีได้ 2 คน เทศบาลเมือง มีได้ 2 คน (กรณีเทศบาลเมืองใดมีรายได้จัดเก็บตั้งแต่ 20 ล้านบาทขึ้นไป สามารถมีเทศมนตรีเพิ่มได้อีก 1 คน) โดยผู้ว่าราชการจังหวัดจะเป็น ผู้แต่งตั้ง นายกเทศมนตรี และเทศมนตรี จากสมาชิกเทศบาล ด้วยความเห็นชอบของสภาเทศบาล

สำหรับการบริหารกิจการต่างๆของเทศบาลนั้น จะมีคณะเทศมนตรีเป็นผู้ควบคุมดูแลและรับผิดชอบ โดยมีนายกเทศมนตรี เป็นหัวหน้าในการกำหนดนโยบายเพื่อพัฒนาท้องถิ่น และจัดหาบริการสาธารณะแก่ประชาชน ขณะที่ปลัดเทศบาล เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานเทศบาล และรับผิดชอบงานประจำทั่วไปของเทศบาล โดยการจัดหาบริการสาธารณะแก่ประชาชนในท้องถิ่น ของเทศบาล ซึ่งอาจพิจารณาได้ดังตารางที่ 6

4.2 เทศบาลกับระบบการจัดการเก็บขนขยะ

4.2.1 ความหมาย มูลฝอย หรือที่มักเรียกว่า "ขยะมูลฝอย" หมายถึงของเสียที่เป็นของแข็งซึ่งอาจจะมีทั้งอินทรีย์วัตถุ และ อนินทรีย์วัตถุก็ได้ ตัวอย่างเช่น เศษกระดาษ เศษผ้า เศษสินค้า เศษพืช ผักผลไม้ ซากสัตว์ ฯลฯ เป็นต้น(สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ, 2527:21) ปัจจุบันปริมาณขยะมูลฝอยในเขตเทศบาล มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆโดยส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจากการเพิ่มขึ้นของจำนวนประชากร และการขยายตัวของเศรษฐกิจ(อดิศักดิ์ , 2533:5) จากการสำรวจของ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ในช่วงปี พ.ศ. 2530-2531 พบว่า ค่าเฉลี่ยของอัตราการผลิตมูลฝอยของประชาชนในชุมชนต่างๆของเทศบาลเท่ากับ .66 กก./คน/วัน แต่อย่างไรก็ตาม อัตราการผลิตมูลฝอยที่แท้จริงของแต่ละเทศบาลจะมีการเปลี่ยนแปลงไปตามลักษณะของชุมชน จำนวนประชากร และ สภาพทางเศรษฐกิจของชุมชนด้วย เช่น เมืองพัทยา มีอัตราการผลิตขยะ เท่ากับ 1.40 กก./คน/วัน เทศบาลเมืองภูเก็ต มีอัตราเท่ากับ .905 กก./คน/วัน หรือเทศบาลนครเชียงใหม่ มีอัตราเท่ากับ .735 กก./คน/วัน เป็นต้น

4.2.2 ระบบการจัดการมูลฝอยของเทศบาล หมายถึง ระบบการบริหารเกี่ยวกับกิจกรรมรักษาความสะอาดในท้องถิ่น โดยครอบคลุมหน้าที่สำคัญ อันได้แก่ งานกวาดขยะ งานเก็บขนขยะ งานกำจัดขยะ ตลอดจนงานชดเชยผลกระทบและดูแลความสะอาดของสถานที่สาธารณะตามความจำเป็น ซึ่งในที่นี้จะพิจารณาครอบคลุมถึงประเด็นต่างๆ อย่างกว้างๆเท่านั้น และจะเน้นเกี่ยวกับงานเก็บขนขยะเป็นสำคัญ

ตารางที่ 6
แสดงการเปรียบเทียบหน้าที่ในการให้บริการสาธารณะของเทศบาล
กับการปกครองท้องถิ่นรูปแบบอื่น

หน้าที่	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	สุขาภิบาล	องค์การบริหาร ส่วนจังหวัด	กทม.	องค์การบริหาร ส่วนภูมิภาค
รักษาความสงบภายใน	×	×	×	--	×	×	×
การให้บริการด้านกฎหมาย และการศาล	--	--	--	--	--	--	×
การศึกษาชั้นประถมศึกษา	×	×	×	--	×	×	×
การศึกษาชั้นมัธยมศึกษา	--	--	--	--	--	--	×
อาชีวศึกษา	0	0	0	--	×	×	×
กิจกรรมด้านศาสนา และวัฒนธรรม	0	--	--	--	×	×	×
สร้าง-บำรุงรักษาถนนและการ ระบายน้ำ	×	×	×	×	×	×	×
สร้าง-บำรุงรักษาการชลประทาน การจัดเก็บขยะและรักษาความ สะอาดทางเท้าและที่สาธารณะ	×	×	×	×	×	×	×
ให้บริการน้ำประปา	×	×	×	0	×	×	×
ไฟฟ้า	×	×	0	×	×	×	×
ตลาด ท่าเรือ และอาปนสถาน	0	0	0	0	×	×	--
โรงพยาบาล	×	×	0	×	×	×	--
การป้องกันอัคคีภัย	×	×	×	×	×	0	×
สิ่งแวดล้อม	×	×	×	--	--	×	0
การป้องกัน-รักษาโรคติดต่อ	×	×	×	×	×	×	×
สวนสาธารณะ	0	0	--	×	×	×	×
การกีฬา	0	0	--	×	×	×	×
สร้างและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ	×	×	0	--	--	×	×
สาธารณสุขและอนามัย	×	×	0	--	--	--	×
บริหาร โรงพยาบาล และสถานอนามัย	0	0	--	×	×	--	×
สวัสดิการสาธารณะ	--	--	--	×	×	--	×
ผดุงครรภ์	--	×	0	--	--	×	×
รัฐพาณิชย์	0	0	0	--	--	--	×

หมายเหตุ : * การจัดการประถมศึกษาขององค์การบริหารส่วนจังหวัดได้โอนย้ายไปอยู่ภายใต้ของกระทรวงศึกษาธิการ ในปี 2524

× หมายถึง หน้าที่ที่รับผิดชอบ

0 หมายถึง หน้าที่ที่อยู่ภายใต้การรับผิดชอบของท้องถิ่น

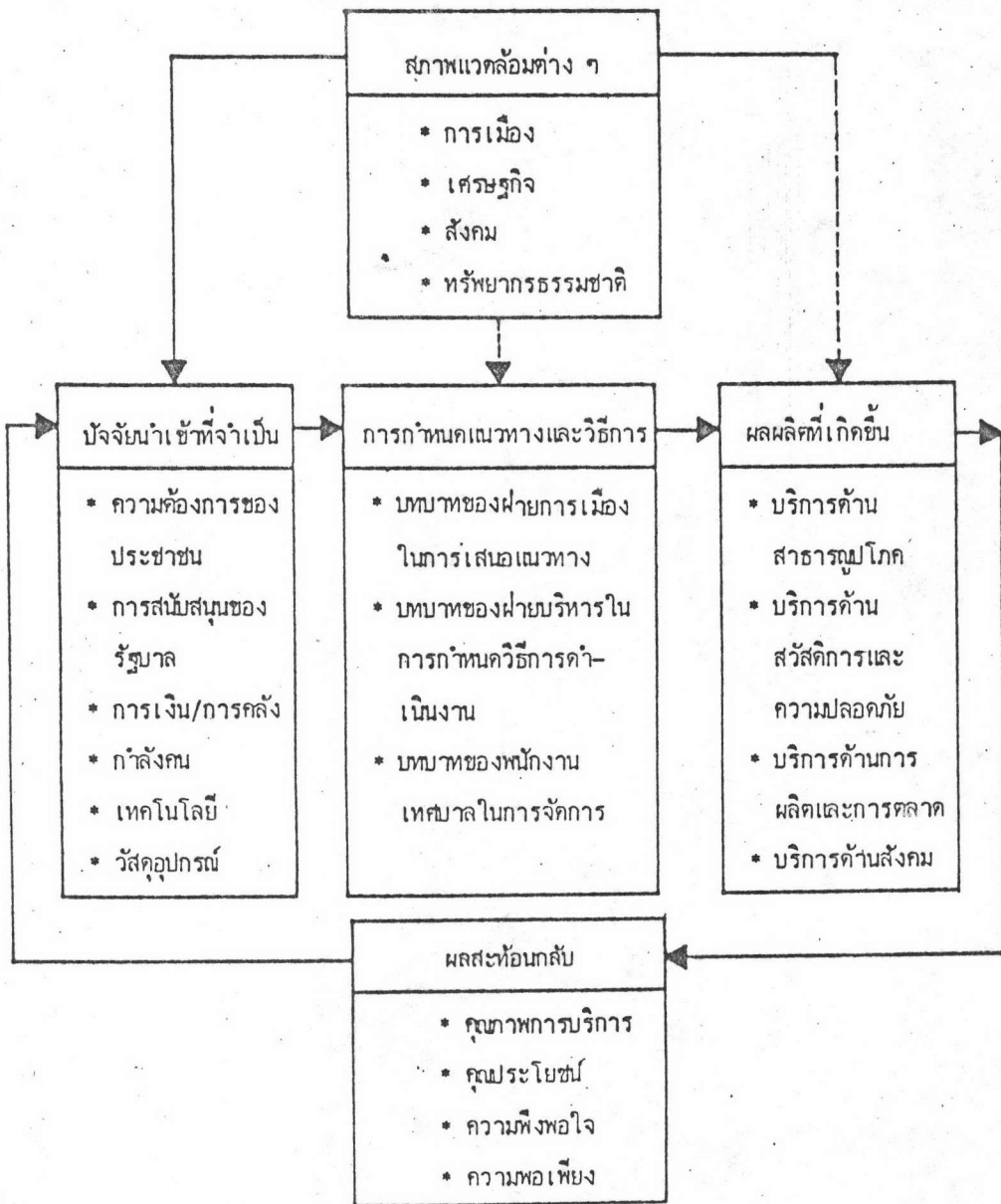
-- หมายถึง ไม่บังคับหรือทำ

ที่มา: ตารางที่ 1. ของ สกนต วิจัยพัฒนา (2531:134-135)

สำหรับการพิจารณาระบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาล ให้มีความต่อเนื่องและ ลึกซึ้งจำเป็น ต้องมีกรอบในการวิเคราะห์ที่ชัดเจน และเป็นระบบ เพื่อที่จะสามารถ วิเคราะห์ปัจจัย และ ผู้แสดงต่างๆที่สามารถเข้ามามีบทบาทในการจัดสรร ระดับทรัพยากร และ ระดับการให้บริการ เก็บขนขยะ ในระบบบริหารของเทศบาลโดยกรอบในการวิเคราะห์จะยึดถือตามระบบการอำนวย บริการของเทศบาล ดังรูปภาพที่ 1

รูปภาพที่ 1

ระบบการอำนวยความสะดวกของเทศบาล

ที่มา: กฤษ เพิ่มทันจิตต์ และคณะ (2530:71)

จากกรอบการวิเคราะห์ข้างต้น สามารถพิจารณาระบบการจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลเป็น 4 ขั้นตอนที่สำคัญ ดังนี้คือขั้นการกำหนดระดับทรัพยากรในการให้บริการเก็บขนขยะ ขั้นการกำหนดแนวทางและวิธีการให้บริการเก็บขนขยะ ขั้นก่อให้เกิดผลผลิต(output)จากการให้บริการเก็บขนขยะ และขั้นผลกระทบย้อนกลับ(feedback)ของการให้บริการเก็บขนขยะ อันจะเป็นข้อมูลในการปรับปรุงระบบการให้บริการต่อไป

4.2.2.1 ขั้นการกำหนดระดับทรัพยากร หมายถึง ขั้นตอนที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บริการเก็บขนขยะ อันได้แก่ คน วัสดุอุปกรณ์ รถยนต์ และ งบประมาณ ฯลฯ เป็นต้น ซึ่งทรัพยากรดังกล่าวควรมีระดับที่เพียงพอเหมาะสมกับความต้องการ ในท้องถิ่น ซึ่งการมีมากเกินไปย่อมก่อให้เกิดการสิ้นเปลืองโดยไม่จำเป็น ขณะที่การมีน้อยเกินไปก็ย่อมจะไม่เพียงพอกับความต้องการ อย่างไรก็ตาม ลักษณะและคุณภาพของทรัพยากรเพื่อให้บริการเก็บขนขยะในเทศบาล ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการจัดสรรและอิทธิพลของผู้แสดงต่างๆ ที่มีบทบาทในการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ซึ่งเราสามารถพิจารณาได้ดังนี้ คือ

บุคลากรในด้านการรักษาความสะอาด พบว่า ส่วนใหญ่โดยเฉพาะระดับบริหารในงานรักษาความสะอาด ยังคงมิได้รับการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสมัยใหม่ ในด้านการจัดการมูลฝอยที่ดีพอ ทำให้ความสามารถในการจัดการขยะมูลฝอยตามหลักวิชาการ ค่อนข้างต่ำ ส่วนเจ้าหน้าที่อื่นๆ เช่น พนักงานขับรถยนต์ พนักงานกวาดขยะ พนักงานเก็บขนขยะ ส่วนใหญ่เป็นลูกจ้างชั่วคราว ซึ่งได้รับสวัสดิการน้อยกว่า ข้าราชการ หรือลูกจ้างประจำ ทำให้พวกเขาเหล่านั้น มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานต่ำ (อดิศักดิ์, 2529:12) ส่งผลให้ประสิทธิภาพในการทำงานไม่ดีเท่าที่ควร แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า สาเหตุประการหนึ่งที่เทศบาลมีการจ้างลูกจ้างชั่วคราวในสัดส่วนที่มีปริมาณมาก อาจเป็นเพราะว่า การจ้างลูกจ้างประจำสำหรับหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น ค่อนข้างมีข้อจำกัดตามระเบียบของกระทรวงมหาดไทยก็เป็นได้ เนื่องจากความต้องการที่จะจัดหาทรัพยากรให้มีปริมาณที่เพียงพอ กับความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น ทำให้ผู้บริหารเทศบาลอาจหาทางออกด้วยการจ้างลูกจ้างชั่วคราวแทน เนื่องจากมีการจ้างลูกจ้างประจำครบตามหลักเกณฑ์แล้ว

ตารางที่ 7

แสดงหลักเกณฑ์การจ้างลูกจ้างประจำของหน่วยการบริหารส่วนท้องถิ่น

ลักษณะงาน	ภารกิจ	จำนวนคนงาน	หมายเหตุ
1. งานกวาดถนน	500 เมตร	1 คน	
2. งานล้างท่อ	2.5 เมตร	1 คน	
3. งานประจำรถขยะ	1 คัน	5 คน	
4. งานกวาด/ล้างตลาด	1 แห่ง	6 คน	

5.งานประจำรถคู่คี่สิ่งปลูก	1	คัน	3 คน	รวมคนขับ
6.งานประจำโรงฆ่าสัตว์	1	แห่ง	3 คน	
7.งานประจำศูนย์สาธารณสุข	1	แห่ง	2 คน	

ที่มา: บัญชีหมายเลข 2, การกำหนดจำนวนลูกจ้างที่เทศบาลจะส่งจ้างตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจ้างลูกจ้างของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2523

วัสดุและอุปกรณ์ในการเก็บขนขยะ ประกอบด้วยวัสดุสำคัญ ได้แก่ ถังรองรับขยะ และ รถยนต์ที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายขยะไปทิ้งในพื้นที่สำหรับการกำจัดต่อไป สำหรับถังรองรับขยะของเทศบาล มักประกอบด้วย ถังคอนเทนเนอร์ขนาดใหญ่ ถังโลหะ ขนาด 100/200 ลิตร หรือ ขนาด 50 ลิตร ถังตาวิเศษสีเขียว รวมไปถึง เข่ง ฯลฯ ตามสถานภาพ โดยแต่ละเทศบาลจะมีจำนวนถังรองรับขยะเหล่านี้มากน้อยแตกต่างกันไปตามกำลังความสามารถและความจำเป็นของแต่ละท้องถิ่น นอกจากนี้ รถยนต์ที่ใช้ในการเก็บและบรรทุกขนถ่ายขยะ ก็มีหลายประเภทด้วยเช่นกัน ตัวอย่างเช่น รถเก็บขยะประเภทธรรมดาเปิดข้างซึ่งเทศบาลส่วนใหญ่จะมี รถยนต์ประเภทมีเครื่องอัดขยะ รถยนต์ประเภทบรรทุกคอนเทนเนอร์ รถยนต์ประเภทกระบะเท้าย รถยนต์ประเภทกระบะเล็ก (pickup) รวมไปถึง ไอ้ต้อย และ อีแต่น* ด้วย

งบประมาณรักษาความสะอาด ส่วนใหญ่ยังคงพบว่ามีไม่เพียงพอที่จะสามารถทำให้เกิดการปรับปรุงบริการให้ดีขึ้นกว่าเดิมได้ โดยปัจจุบันพบว่า ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยสำหรับการดำเนินงาน จะเท่ากับ 200-350 บาทต่อตัน ของมูลฝอยที่ท้องถิ่นเก็บขนมาได้ หรือ ประมาณ 45-75 บาท/คน/ปี (รวมค่าวัสดุ อุปกรณ์ เชื้อเพลิง เงินเดือน และ สวัสดิการต่างๆ) ขณะที่ค่าธรรมเนียมในการเก็บขนขยะที่เทศบาลสามารถจัดเก็บมาได้เท่ากับ 10 เปอร์เซ็นต์ของค่าใช้จ่าย ทั้งหมดเท่านั้น ผลทำให้เทศบาลจะต้องนำเงินส่วนอื่นมาอุดหนุน ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญประการหนึ่ง ที่ทำให้ระบบการจัดการมูลฝอยไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร (อดิศักดิ์, 2529: 16) นอกจากนี้แม้ว่าจะมีการจัดสรรงบประมาณในด้านการรักษาความสะอาดเพิ่มขึ้นทุกปี แต่ก็สามารถทำได้ภายในขอบเขตจำกัดเท่านั้น เพราะเทศบาลก็ต้องมีภาระหน้าที่อื่นที่ต้องทำอีกมาก ขณะที่ปริมาณขยะในท้องถิ่นมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นค่อนข้างสูงในแต่ละปี ทำให้การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอกับความต้องการที่แท้จริงนั้นจึงเป็นเรื่องยากพอสมควรสำหรับนักบริหาร

สำหรับหลักเกณฑ์สำคัญในการเพิ่มทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้บริการเก็บขนขยะในท้องถิ่นของเทศบาลต่างๆ ซึ่งจากการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์แก่ปลัดเทศบาล พบว่าปริมาณขยะเป็นหลักเกณฑ์ที่สำคัญที่สุด (62.19 %) ในการพิจารณาจัดสรรทรัพยากร อันดับรองลงมาได้แก่ความหนาแน่นของประชากร (17.07 %) รายได้จากภาษีของท้องถิ่น (15.85 %) อาชญากรใช้งานของอุปกรณ์ (3.65 %) และ ความต้องการให้บริการครอบคลุมพื้นที่ (1.2 %) อย่างไรก็ตาม

* ดูรูปภาพในภาคผนวก หน้า 81

ตามในทางปฏิบัติ แม้ว่าเทศบาลจะมีความต้องการในการเพิ่มระดับทรัพยากรให้เพียงพอ กับความต้องการก็ตาม แต่ก็มักเผชิญกับอุปสรรคและข้อจำกัดด้วย เช่นกัน โดยจากการสำรวจพบว่า ฐานการคลังของเทศบาลเป็นข้อจำกัดที่สำคัญที่สุดเป็นอันดับแรก(92.5 %) ภาวะเบียดข้อบังคับของทางราชการ(6.25 %) และความขัดแย้งกับฝ่ายการเมือง(1.25 %)ตามลำดับ

ตารางที่ 8

แสดงข้อจำกัดในการเพิ่มระดับทรัพยากรในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล

ข้อจำกัด	อันดับที่ 1 (%)	อันดับที่ 2 (%)
1. ฐานการคลังของเทศบาล	92.5	5.88
2. ภาวะเบียดของทางราชการ	6.25	55.88
3. ความขัดแย้งกับฝ่ายการเมือง	1.25	26.47
4. อื่นๆ เช่น ขาดความร่วมมือ จากประชาชน , คณะผู้บริหาร ไม่ให้ความสนใจเท่าที่ควร	-	11.76

นอกจากนี้บทบาททั้งฝ่ายการเมือง อันได้แก่ นายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล และข้าราชการประจำ ล้วนมีบทบาทสำคัญในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ทรัพยากร เพื่อให้บริการเก็บขยะของเทศบาล ซึ่งจากการสำรวจพบว่า ปลัดเทศบาลโดยส่วนใหญ่มีความคิดเห็นด้วยอย่างยิ่ง(63.4 %) และ เห็นด้วย(34.1 %)ว่า นายกเทศมนตรี และ สมาชิกสภาเทศบาล มีบทบาทสำคัญยิ่งในการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงปริมาณทรัพยากรสำหรับในการให้บริการ ขณะเดียวกันก็มีทัศนคติส่วนใหญ่เห็นด้วย(69.1 %) และ เห็นด้วยอย่างยิ่ง(21 %)ว่าข้าราชการประจำของเทศบาลเอง ก็เป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการ เปลี่ยนแปลง และ ปรับปรุงทรัพยากรเพื่อให้บริการเก็บขยะ

ตารางที่ 9

แสดงการเปรียบเทียบทัศนคติของปลัดเทศบาลที่มีต่อบทบาทของนายกเทศมนตรี หรือสมาชิกสภาฯ และ บทบาทข้าราชการประจำในการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง ปริมาณทรัพยากรเพื่อให้บริการเก็บขยะของเทศบาล (N = 82)

ทัศนคติ	นายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล	ข้าราชการประจำของเทศบาล
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	63.4	21
เห็นด้วย	34.1	69.1
ไม่เห็นด้วย	1.2	8.6
ไม่แสดงความคิดเห็น	1.2	1.2
รวม (%)	100	100

4.2.2.2 ขึ้นกำหนดแนวทางและวิธีการเก็บขยะ หมายถึง ขั้นตอนที่เจ้าหน้าที่เก็บขยะได้ออกไปทำการรวบรวมขยะตามจุดต่างๆ ขึ้นรถเก็บขยะเพื่อที่จะบรรทุกขยะมูลฝอยเหล่านั้นไปทิ้งไว้ที่รอรับการกำจัดต่อไป ซึ่งสำหรับการเก็บขนขยะของเทศบาลนั้น มักนิยมใช้วิธีการให้รถยนต์ไปเก็บขนขยะตามจุดเก็บที่กำหนดไว้ (station collection method) โดยเทศบาลจะนำเอาภาชนะรองรับขยะ มาตั้งไว้ตามถนน หรือ ตรอกซอกซอยเป็นระยะเพื่อให้ประชาชนได้นำขยะมูลฝอยจากครัวเรือนของตน มาถ่ายเทเอาไว้ แต่หาก เป็นสถานที่ซึ่งมีขยะมูลฝอยเป็นจำนวนมาก เช่น ตลาดสด โรงเรียน โรงงานต่างๆ ก็อาจจะมีถังขนาดใหญ่ หรือคอนเทนเนอร์มาตั้งไว้ให้ เพื่อสะดวกในการจัดเก็บต่อไป อย่างไรก็ตาม ประชาชนซึ่งอยู่ตามชอยลิกๆ มักไม่ให้ความร่วมมือ กับ เจ้าหน้าที่ ในการนำเอาขยะมูลฝอยมาทิ้ง ณ จุดที่ทางเทศบาลกำหนดทำให้สร้างความลำบากแก่พนักงานเก็บขน ต้องเข้าไปลากจูงขยะออกมา ทำให้การเก็บขนมีความล่าช้ากว่าที่ควรจะเป็น อันส่งผลให้มีปริมาณขยะตกค้างในเวลาต่อมา

สำหรับประสิทธิภาพการเก็บขนขยะมูลฝอย ที่ได้มีการศึกษา พบว่าเจ้าหน้าที่เก็บขนขยะประจำรถ จะสามารถทำการเก็บขนขยะได้โดยเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.2-2 ตัน/คน/วัน และประสิทธิภาพในการปฏิบัติของรถยนต์เก็บขนขยะ เท่ากับ 20-27 กก./นาที ซึ่งขึ้นอยู่กับจำนวนของเจ้าหน้าที่ประจำรถด้วย (อดิศักดิ์, 2529:14) นอกจากนี้เทศบาลโดยส่วนใหญ่ก็จะมี เจ้าหน้าที่ซึ่งคอยตรวจสอบ และควบคุมการปฏิบัติงานเก็บกวาด ให้เป็นไปอย่างเรียบร้อยด้วย อีกทั้งยังมีการบันทึกข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาในการปฏิบัติที่เกิดขึ้น แล้วนำมาสั่งการแก้ไขต่อไป และกรณีของขั้นตอนของการกำหนดแนวทาง การให้บริการเก็บขนขยะ ยังคงพบว่า ทั้งฝ่ายการเมืองและข้าราชการประจำของเทศบาล มีอิทธิพลในการกำหนดแนวทาง และ วิธีการให้บริการเก็บขนขยะของเทศบาล แม้จะดูเหมือนว่าบทบาทของข้าราชการประจำจะเหนืออยู่บ้างเล็กน้อย

ตารางที่ 10

เปรียบเทียบทัศนคติของปลัดเทศบาลที่มีต่อบทบาทของนายกเทศมนตรี สมาชิกสภาเทศบาล และ ข้าราชการในการกำหนดแนวทาง และ วิธีการในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล(N=82)

ทัศนคติ	นายกเทศมนตรีและ สมาชิกสภาเทศบาล	ข้าราชการประจำ ของเทศบาล
เห็นด้วยอย่างยิ่ง	19.5	29.6
เห็นด้วย	50	61.7
ไม่เห็นด้วย	22	4.9
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1.2	-
ไม่แสดงความคิดเห็น	7.3	3.7
รวม(%)	100	100

จากตารางที่ 9 แสดงให้เห็นว่า ปลัดเทศบาลโดยส่วนใหญ่ ยังคงมีความคิดเห็นด้วยว่า ทั้งฝ่ายข้าราชการประจำและฝ่ายการเมือง มีบทบาทร่วมกันในการกำหนดแนวทาง และ วิธีการสำหรับให้บริการเก็บขยะ กล่าวคือ ปลัดเทศบาล(19.5 %) มีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่ง และเห็นด้วย(50 %)ว่า นายกเทศมนตรีและสมาชิกสภาเทศบาล มีบทบาทสำคัญในการกำหนดแนวทางการให้บริการ และมีผู้ไม่เห็นด้วย(22 %) ขณะเดียวกัน ก็มีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่ง(29.6 %) และเห็นด้วย(61.7 %) ว่าข้าราชการประจำก็มีบทบาทด้วยเช่นกัน แต่มีส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วย(4.9 %)

4.2.2.3 ชี้แจงให้เกิดผลผลิตจากการให้บริการเก็บขยะ หมายถึง ขั้นตอนที่เกิดผลผลิตโดยตรงจากการให้บริการเก็บขยะของเจ้าหน้าที่ของเทศบาล โดยผลผลิตที่เกิดขึ้นในขั้นตอนนี้ เช่น ปริมาณขยะที่ได้รับการเก็บไป ย่อมจะได้รับผลกระทบจาก 2 ขั้นตอนแรก ทั้งนี้เพราะว่า หากเทศบาลได้รับทรัพยากรไม่เพียงพอ หรือ มีคุณภาพต่ำเกินไป หรือ มีการกำหนดแนวทางในการจัดเก็บที่ไม่มีประสิทธิภาพพอ ก็อาจทำให้ผลผลิตที่ได้ในขั้นตอนนี้ ต่ำกว่าระดับที่เหมาะสมได้ สำหรับการให้บริการเก็บขยะของเทศบาลต่างๆ พบว่า แต่ละเทศบาลมีความสามารถในการเก็บขยะได้ใน ปริมาณที่แตกต่างกัน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ อัตราการผลิตมูลฝอย ประสิทธิภาพในการจัดเก็บ และ ระดับทรัพยากรที่มีอยู่ในแต่ละเทศบาล เป็นสำคัญ

ตัวอย่างเช่น เทศบาลนครเชียงใหม่ สามารถจัดเก็บขยะมูลฝอยได้โดยเฉลี่ย 105 ตัน/วัน เทศบาลเมืองภูเก็ต เก็บได้เฉลี่ย 45 ตัน/วัน หรือ กรณีเทศบาลตำบลศรีราชา เก็บได้เฉลี่ย 12 ตัน/วัน นอกจากนี้เทศบาลแต่ละแห่ง ก็มีความสามารถในการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นในสัดส่วนที่แตกต่างกัน เช่น เทศบาลนครเชียงใหม่มีความสามารถ

ในการให้บริการ 90 % เทศบาลเมืองภูเก็ต เท่ากับ 100 % และ เทศบาลตำบลศรีราชา เท่ากับ 75 % เป็นต้น

4.2.2.4 ขึ้นผลกระทบย้อนกลับจากการให้บริการเก็บขยะ หมายถึง ขึ้นตอนที่เกิดขึ้นหลังจากประชาชนได้รับการเก็บขยะจากเจ้าหน้าที่ของเทศบาลแล้วอันสะท้อนออกมาในรูปของคุณภาพของการให้บริการ และ ความพึงพอใจของประชาชน เช่น การเก็บขยะมีเหลือตกค้างหรือไม่ ความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อย เป็นอย่างไร ฯลฯ เป็นต้นซึ่งผลที่เกิดขึ้นตอนนี้เป็นสิ่งจำเป็นที่ผู้บริหารจะต้องให้ความสนใจ เพื่อสามารถนำไปเป็นข้อมูลในการใช้ปรับปรุงคุณภาพการให้บริการ จัดสรรทรัพยากรให้เหมาะสม และกำหนดวิธีการให้บริการให้ดียิ่งขึ้นต่อไป สำหรับการศึกษาในชั้นตอนนี้ ยังคงไม่มีการสำรวจกันว่าประชาชน ในแต่ละเทศบาลทั้งประเทศไทย มีความพึงพอใจในการให้บริการเก็บขยะในเขตเทศบาลของตนเป็นอย่างไร แต่ในบางเทศบาลอาจเคยมีการสำรวจ ฉะนั้นทำให้เราไม่สามารถเห็นภาพรวมของผลกระทบย้อนกลับที่มีต่อการให้บริการได้ แต่จากการสำรวจของสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เกี่ยวกับปัญหาในการให้บริการเก็บขยะที่มีประชาชนร้องเรียน พบว่าเป็นเรื่องของการขาดแคลนภาชนะรองรับขยะซึ่งส่วนใหญ่มีความรุนแรงปานกลาง(51.4 %) ปัญหามูลฝอยตกค้างจากการเก็บขน ส่วนใหญ่มีความรุนแรงเล็กน้อย(74.7 %)และรุนแรงปานกลาง(23.1 %) ปัญหาการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่มีความรุนแรงเล็กน้อย(73.8 %)และรุนแรงปานกลาง(26.2 %) และ ปัญหาการเก็บกวาดมูลฝอย มีความรุนแรงเพียงเล็กน้อย(59.6 %) และ มีความรุนแรงปานกลาง(38.5 %)

4.3 ความเลื่อมล้ำในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล

จากการที่เทศบาล เป็นรูปแบบการปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความเป็นอิสระมากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับกรปกครองท้องถิ่นในรูปแบบอื่น กล่าวคือเทศบาลสามารถจัดหาบริการสาธารณะประเภทต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างเป็นอิสระพอสมควร มีการจัดตั้งงบประมาณรายได้และรายจ่ายเป็นของตนเอง และ วางแผนเพื่อพัฒนาในท้องถิ่นของตนเอง แต่ทั้งนี้ก็ต้องอยู่ภายใต้ข้อจำกัดของกฎหมาย และ ระเบียบที่กำหนดโดยส่วนกลาง ซึ่งเทศบาลสามารถเลือกประกอบกิจกรรม หรือ กิจกรรมพาณิชย์ได้ตามที่กฎหมายกำหนด อย่างไรก็ตามก็มีนักวิชาการที่สนใจการให้บริการสาธารณะของเทศบาล มีความคิดเห็นว่า เทศบาลยังคงถูกควบคุมและกำกับจากส่วนกลางมากเกินไป อันมีผลกระทบต่อการให้บริการที่ตอบสนองต่อความต้องการในท้องถิ่น

ดังที่ สกนธ์ วรรณวิวัฒนา (2531:122) ได้วิเคราะห์ว่า จากการถูกควบคุมที่มาตั้งแต่การกำหนดแหล่งรายได้ จวบจนถึง การให้บริการสู่ท้องถิ่นทำให้เทศบาลอาจถูกนิยามว่าเป็นเพียงผู้รับบทบาทรองในการให้บริการสาธารณะแก่ท้องถิ่นของตนเอง ทั้งนี้เพราะว่าจากกฎการควบคุมต่างๆได้ทำให้ เทศบาลไม่มีความคล่องตัวในการทำงาน โดยเฉพาะการที่เทศบาลยังต้องพึ่งพิงรายได้ และ รับเงินอุดหนุนจำนวนมากจากรัฐบาล ล้วนมีผลโดยตรงต่อการใช้จ่ายของ

เทศบาล ซึ่งบางครั้งทำให้ การตัดสินใจใช้จ่ายของเทศบาลนั้นต้องเบี่ยงเบนไปจาก ความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้

อย่างไรก็ตามแม้เทศบาลจะได้รับการควบคุมจากส่วนกลางในระดับหนึ่ง ซึ่งอาจทำให้ การให้บริการสาธารณะไม่อาจตอบสนองต่อความต้องการของท้องถิ่นได้อย่างเต็มที่ ขณะเดียวกัน ความเป็นอิสระของเทศบาลในระดับหนึ่งนั้นก็อาจมีผลให้เกิดความเลื่อมล้ำในการให้บริการ ด้วย เช่นกัน และไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่น ทั้งนี้เพราะว่า แต่ละเทศบาลย่อมมีลักษณะภายในของแต่ละเทศบาลแตกต่างกัน เช่น รายได้ รายจ่าย ประสิทธิภาพ ในการให้บริการ ความสามารถในการบริหารของคณะผู้บริหารและข้าราชการประจำ ตลอดจน ความมุ่งมั่นที่จะพยายามเพิ่มกำลังทรัพยากร และ ระดับการให้บริการให้สอดคล้องกับความต้องการที่เพิ่มมากขึ้น ฯลฯ เป็นต้น ส่งผลให้เทศบาลที่มีระบบการให้บริการดีกว่า มีความสนใจในการ เพิ่มบริการให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชนมากกว่า ก็อาจทำให้เทศบาลนั้นมีปริมาณ และ คุณภาพดีกว่าเทศบาลอื่นโดยเปรียบเทียบได้

โดยในตารางที่ 11 แสดงให้เห็นถึง การเปรียบเทียบความแตกต่างของทรัพยากร แต่ละประเภท และ ความสามารถในการให้บริการของเทศบาล ทั้งในภาพรวม และ แต่ละกลุ่ม ประเภท

จากตารางที่ 11 จะทำให้เราสามารถพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับ ทรัพยากร และ ความสามารถในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล ในกลุ่มประเภทต่างๆ ได้ ดังนี้ คือ หากพิจารณาเทศบาลในภาพรวมทั้งหมด (128 แห่ง) จะพบว่า งบประมาณรักษาความ สะอาดมีความแตกต่างกันมากที่สุด ในบรรดาเทศบาลต่างๆ โดยดูจาก ค่าสัมประสิทธิ์ความแตกต่าง (C.V.)* ของงบประมาณรักษาความสะอาดมีค่าสูงที่สุด (2.726) เมื่อเทียบกับค่าสัมประสิทธิ์ความ แตกต่างของทรัพยากรประเภทอื่น และอันดับรองลงมาได้แก่ จำนวนถังรองรับขยะ (C.V.=2.67) และ จำนวนพนักงานขับรถและเก็บขน (C.V.=1.15) ต่อมาเมื่อมีการแบ่งประเภทเทศบาลออกเป็นประเภทต่างๆ ก็พบว่าความเลื่อมล้ำของทรัพยากรเป็นไปในรูปแบบเดียวกัน กล่าวคือ งบประมาณรักษาความสะอาดของเทศบาลในกลุ่มประเภทต่างๆ มีความแตกต่างกันมากที่สุด โดย ในเทศบาลประเภท ก. (C.V.=2.14) เทศบาลในประเภท ค. (C.V.=1.40) และเทศบาล ในประเภท ง. (C.V.=1.77) ส่วนเทศบาลในประเภท ข.พบว่า ถังรองรับขยะมีความแตกต่าง กันมากที่สุด (C.V.=.82)

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาในแต่ละประเภททรัพยากรและ ความสามารถในการให้บริการ ก็พบว่า เบอร์เซนต์ของประชากรและครัวเรือนที่ได้รับการเก็บขยะจากเทศบาล เทศบาลใน ประเภท ง. มีความเลื่อมล้ำกันมากที่สุด (C.V.=.42) ขณะที่จำนวนรถเก็บขนขยะ จะเห็นว่า เทศบาลในภาพรวมจะมีความแตกต่างกันมากที่สุด (C.V.=1.001) แต่หากพิจารณาเป็นประเภท เทศบาล ก็พบว่า เทศบาลในกลุ่ม ข. มีความแตกต่างมากที่สุด (C.V.=.635) ในบรรดาทั้ง 4 กลุ่ม

* C.V. หมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์ความแปรผัน (coefficient of variance) ใช้เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของข้อมูลที่มีหน่วยวัดแตกต่างกัน

ส่วนถึงรองรับขยะ เทศบาลในประเภท ค. มีความแตกต่างมากที่สุด (C.V.=3.15) ส่วนเจ้าหน้าที่ขับรถและเก็บขยะ คนกวาดขยะ และงบประมาณรักษาความสะอาด พบว่าเทศบาลในภาพรวมมีความแตกต่างในทรัพยากรดังกล่าวมากที่สุด (C.V.=1.15; C.V.=.936; C.V.=2.72 ตามลำดับ) แต่หากพิจารณาเฉพาะเทศบาลทั้ง 4 กลุ่ม จะเห็นว่า เทศบาลในประเภท ก. มีความแตกต่างในระดับทรัพยากรทั้ง 3 ประเภทมากที่สุด (C.V.=.734; C.V.=.701 ; C.V.=2.146 ตามลำดับ) เมื่อเปรียบเทียบกับเทศบาลที่เหลือ

ดังนั้นจากการพิจารณาข้างต้นคงพอที่จะแสดงให้เห็นว่า มีความเหลื่อมล้ำเกิดขึ้นในระดับทรัพยากร และ ความสามารถในการให้บริการเก็บขยะของบรรดเทศบาลต่างๆอย่างไรก็ตาม การวิเคราะห์ในแง่มุมมองของความเป็นธรรมจะได้รับการวิเคราะห์ด้วยวิธีการที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นในบทต่อไป ซึ่งจะเป็นการนำเสนอผลการวิเคราะห์ความเป็นธรรมของระดับทรัพยากรแต่ละประเภทและความสามารถในการให้บริการ ว่ามีลักษณะเป็นอย่างไร ตลอดจนการค้นหาคำวิจัยที่ส่งผลต่อระดับความไม่เป็นธรรมดังกล่าว

ตารางที่ 11

แสดงค่า \bar{X} , S.D. และ C.V. ของทัศนคติประเภทต่างๆและความสามารถในการให้บริการเก็บขยะของเทศบาล

ระดับทัศนคติ และ ความสามารถในการให้บริการ	ประเภทเทศบาล				
	เทศบาลทั้งหมด	ประเภท ก.	ประเภท ข.	ประเภท ค.	ประเภท ง.
1. ประชากรที่ได้รับบริการ จากเทศบาล					
\bar{X}	68.01	73.90	70.51	67.65	61.05
S.D.	25.16	23.20	24.71	25.57	26.22
C.V.	.376	.313	.350	.377	.429
2. ผู้ครัวเรือนที่ได้รับบริการ จากเทศบาล					
\bar{X}	66.10	70.79	70.91	63.34	60.37
S.D.	25.58	23.36	23.15	26.85	27.74
C.V.	.386	.329	.326	.423	.459
3. ปริมาณรถเก็บขยะ (คัน)					
\bar{X}	5.53	11.83	5.41	3.09	2.11
S.D.	5.54	7.34	3.44	1.27	.94
C.V.	1.001	.620	.635	.411	.445
4. ปริมาณถังรองรับขยะ (ถัง)					
\bar{X}	278.83	332.60	213.80	466.48	121.57
S.D.	745.43	289.60	175.87	1471.47	87.78
C.V.	2.673	.870	.872	3.15	.722
5. ปริมาณถนนรับรถ และ ถนนเก็บขยะ (กม)					
\bar{X}	25.29	57.93	21.35	13.28	7.97
S.D.	29.18	42.53	8.86	6.12	3.66
C.V.	1.153	.734	.414	.460	.459
6. ปริมาณถนนกวาดขยะ (กม)					
\bar{X}	48.10	91.82	53.90	29.56	20.03
S.D.	45.05	64.37	31.05	13.72	11.29
C.V.	.936	.701	.576	.464	.563
7. งบประมาณทัศนคติความสะอาด (บาท)					
\bar{X}	4289038.62	10453768.50	2862104.16	2603680.51	1532713.56
S.D.	11692183.8	22440875	1006423.25	3668435.27	2718067.71
C.V.	2.726	2.146	.351	1.40	1.773

ตารางที่ 12
แสดงข้อมูลด้านการจัดการมูลฝอยของเทศบาลต่างๆ

รายละเอียด	หน่วย	กรุงเทพมหานคร		เทศบาลนคร ^(๕)	เทศบาลเมือง ^(๕)	เทศบาลเมือง ^(๕)		เทศบาลเมือง ^(๕)	เทศบาลเมือง ^(๕)	เทศบาล ^(๕)	เทศบาล ^(๕)	เทศบาล ^(๕)
		ปี 2529	ปี 2530	เชียงใหม่	สุราษฎร์ธานี	อุบล	เมืองพิชัย ^(๕)	ระยอง	พัทลุง	เมืองหาดใหญ่	ค่ายศรีราชา	เมืองภูเก็ต
1. จำนวนประชากร (X1000 คน)	คน	5407.2 ^(๑)	5609.7 ^(๑)	158.9	43.3	46.2	48.1	48.1	33.8	135.1	22.3	49.2
2. อัตราส่วนประชากรที่ได้รับบริการจัดการมูลฝอย	ร้อยละ	85 ^(๑)	84 ^(๑)	90	90	98	98	95	75	90	99	100
3. อัตราการผลิตมูลฝอย	กก/คน/วัน	0.822 ^(๕)	0.88 ^(๑)	0.735	0.71	0.843	1.40	0.81	0.50	0.636	0.518	0.905
4. จำนวนรถยนต์เก็บขนมูลฝอย	คัน	606 ^(๑)	668 ^(๑)	34	4	13	15	7	4	24	5	10
5. ค่าเฉลี่ยจำนวนรถบรรทุกที่ใช้งาน	ร้อยละ	80 ^(๑)	85 ^(๑)	85	95	90	87	80	90	95	80	ไม่ทราบข้อมูล
6. จำนวนเที่ยวเก็บขนเฉลี่ย	เที่ยว/วัน	1041 ^(๑)	1126 ^(๑)	57	10	26	30	14	15	58	6	20
7. ปริมาณมูลฝอยที่เก็บขนได้เฉลี่ย	ตัน/วัน	3776 ^(๑)	4148 ^(๑)	105	23	38	66	33	13	77	12	45
8. วิธีการขนมูลฝอย	-	รถยกถ่าย	ทำป้อ10%	กลังบนขยก	กลังบนขยก	กลังบนขยก	กลังบนขยก	กลังบนขยก	กลังบนขยก	กลังบนขยก	กลังบนขยก	กลังบนขยก
		8%	92%	เป็นคังคราว	เป็นคังคราว	คังคราว	คังคราว	คังคราว	คังคราว	คังคราว	คังคราว	คังคราว
		กลังบนขยก	กลังบนขยก									
9. จำนวนเจ้าหน้าที่จัดการมูลฝอย	คน	7000 ^(๕)	8000 ^(๕)	317	55	154	293	52	76	336	77	152
10. ค่าใช้จ่ายในการจัดการมูลฝอย	บาท/คน	382 ^(๕)	303 ^(๕)	316	292	730	372	ไม่ทราบข้อมูล	420	430	513	ไม่ทราบข้อมูล

หมายเหตุ 1. จากการศึกษาของ TAMS.PIRNIE International (TPI), April, 1988
 2. จากการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2530-2531.
 3. จากการศึกษาของ สำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ "รายงานสถานการณ์ด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย พ.ศ. 2528"
 4. จากข้อมูลด้านวิทยาศาสตร์และสถิติ กรม. ระหว่างปีงบประมาณ 2529
 5. จากการศึกษาของ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2530